

DOI 10.51728/ZRIPF202401009S

Izvorni naučni rad

Original scientific paper

Primljeno 13.06.2024.

Prof. dr. Edina Solak

Filozofski fakultet Univerziteta u Zenici
edina.solak@unze.ba

Doc. dr. Mirza Bašić

Filozofski fakultet Univerziteta u Zenici
mirza.basic@unze.ba

Azra Livadić, MA

azral93a@gmail.com

**INVERZIJA KOMPONENTI PRVE GENITIVNE
VEZE U ROMANIMA *MASUMİYET MÜZESİ*,
*KAFAMDA BİR TUHAFLIK I KIRMIZI SAÇLI
KADIN*¹**

Sažetak

U turskome jeziku inverzni red riječi jeste stilski obilježen, što ukazuje na činjenicu da se inverzija rečeničnih članova

---

¹ Ovaj rad predstavlja djelimično izmijenjeni i dopunjeni oblik jednoga dijela magistarskoga rada *Inverzne rečenice u romanima Orhana Pamuka*, koji je kandidatkinja Azra Livadić odbranila na Filozofskome fakultetu Univerziteta u Zenici 28. 12. 2023. godine pred komisijom koju su činili doc. dr. Mirza Bašić, vanr. prof. dr. Ömer Aksoy i mentorica prof. dr. Edina Solak. U jednome dijelu navedenoga magistarskog rada analiziraju se inverzne rečenice u kojima se atributska komponenta prve genitivne veze smješta u postpoziciji u odnosu na predikat, a ovaj rad predstavlja djelimično izmijenjenu, korigiranu i dopunjenu verziju toga dijela magistarskoga rada.

realizira u kontekstualnim situacijama koje su stilski obilježene. U ovome se radu analiziraju kontekstualne situacije u kojima se realizira inverzija komponenti prve genitivne veze. Analiza se temelji na primjerima koji se evidentiraju u romanima Masumiyet Müzesi, Kafamda Bir Tuhaflık i Kırmızı Saçlı Kadın autora Orhana Pamuka. Prvi dio rada bavi se kontekstualnim situacijama u kojima se atributska komponenta prve genitivne veze prebacuje u postpoziciju u odnosu na imenski predikat. U drugome dijelu rada analiziraju se primjeri u kojima se atributska komponenta prve genitivne veze smješta u postpoziciji u odnosu na glagolski predikat. Primarni cilj rada jeste analizirati gramatičke i značenjske osobitosti inverznih rečenica u okviru kojih se atributska komponenta prve genitivne veze prebacuje na posljednje mjesto u rečenici. Takva analiza daje doprinos boljem i lakšem razumijevanju kontekstualnih situacija u kojima se realizira inverzija komponenti prve genitivne veze te predstavlja dobar temelj i dobro polazište za daljnja istraživanja u vezi s inverzijom rečeničnih članova u turskome jeziku.

Ključne riječi: turski jezik, prva genitivna veza, inverzni red riječi, imenski predikat, glagolski predikat

Uvod

Jedna od temeljnih osobitosti gramatičke strukture turskoga jezika jeste činjenica da se u rečeničnome ustroju turskoga jezika podređeni rečenični članovi smještaju u prepoziciji u odnosu na nadređene članove. Predikat je temeljni rečenični član i sam sebi otvara mjesto u rečenici. Svi ostali članovi uvrštavaju se u rečenicu preko predikata, što ukazuje na činjenicu da su svi ostali rečenični članovi zavisni od predikata. Budući da su mu svi ostali rečenični članovi podređeni, predikat se u rečeničnome ustroju turskoga jezika smješta na posljednjem mjestu u rečenici (v. Ediskun, 1960, str. 193; Bayrakdaroğlu, 1966, str. 66; Dizdaroğlu, 1976, str. 15; Ergin, 1980, str. 309; Atabay, Özel & Çam, 1981, str. 20; Karaörs, 1993, str. 2; Eker 2005, str. 452–453; Karahan, 2010, str. 9).

U rečeničnome ustroju turskoga jezika rečenice se, prema poziciji predikata, klasificiraju u dvije skupine. U prvu se skupinu uvrštavaju standardne ili konvencionalne rečenice (*kurallı cümle*) u

kojima se predikat smješta na posljednjem mjestu u rečenici. Drugu skupinu rečenica čine inverzne rečenice (*devrik cümle*) u kojima se realizira inverzija rečeničnih članova te se u takvim rečenicama jedan ili više rečeničnih članova smješta u postpoziciji u odnosu na predikat (v. Banguoğlu, 1979, str. 260; Bilgegil, 1982, str. 53; Duman, 2003, str. 209–210; Karahan, 2010, str. 100–102; Küçük, Avcı & Şengül, 2017, str. 543–546; Ceylan & Mete, 2018, str. 633–634).

U određenim kontekstualnim situacijama realizira se inverzija rečeničnih članova u okviru koje se samo jedan dio nekoga rečeničnog člana smješta u postpoziciji u odnosu na predikat. U ovome se radu analiziraju primjeri u kojima se realizira inverzija rečeničnih članova u okviru koje se atributska komponenta prve genitivne veze smješta u postpoziciji u odnosu na predikat. Analiza je podijeljena na dva dijela. U prvome se dijelu analiziraju imenske rečenice u kojima se realizira inverzija rečeničnih članova u okviru koje se atributska komponenta prve genitivne veze smješta u postpoziciji u odnosu na imenski predikat. Drugi dio analize bavi se glagolskim rečenicama u kojima se realizira inverzija rečeničnih članova u okviru koje se atributska komponenta prve genitivne veze smješta u postpoziciji u odnosu na glagolski predikat. Analiza se zasniva na primjerima iz romanâ Orhana Pamuka pod naslovom *Masumiyet Müzesi, Kafamda Bir Tuhaflık* i *Kırmızı Saçlı Kadın*.

Inverzija komponenti prve genitivne veze u imenskim rečenicama

U gramatičkoj strukturi turskoga jezika genitivna veza predstavlja imeničku sintagmu koja se sastoji od dvije komponente, atributske i upravne komponente. U genitivnoj vezi funkciju atributske i upravne komponente obavljaju imenice ili pak zamjenice koje upućuju na imenice. Postoje dvije vrste genitivnih veza, a to su prva genitivna veza (*belirtili isim tamlaması*) i druga genitivna veza (*belirtisiz isim tamlaması*) (v. Demir, 2007, str. 35–37; Baydar & Ertane Baydar, 2018, str. 74–76).

Prva genitivna veza jeste imenička sintagma kojom se izražava kategorijalna prisvojnost i pripadnost. Padežni nastavak za

genitiv dodaje se na atributsku komponentu prve genitivne veze, dok upravna komponenta prima prisvojni sufiks za treće lice jednine. Prva genitivna veza uvrštava se u skupinu slobodnih sintagmi u kojima su podređene i nadređene komponente slobodne, što podrazumijeva činjenicu da se mogu udruživati sa svojim zasebnim determinatorima formirajući nove sintagme (v. Benzer, 2012, str. 1053).

Druga genitivna veza predstavlja imeničku sintagmu kojom se izražava opće svojstvo i kategorija. Atributska komponenta druge genitivne veze prima nulti sufiks i ostaje u apsolutnome padežu, dok se na upravnu komponentu dodaje prisvojni sufiks za treće lice jednine. Druga genitivna veza svrstava se u skupinu vezanih sintagmi u kojima su podređene i nadređene komponente toliko značenjski povezane da se ne mogu udruživati sa svojim zasebnim determinatorima i ne mogu formirati nove sintagme (v. Karahan, 2010, str. 44–45).

U genitivnoj vezi atributska komponenta smješta se u prepoziciji u odnosu na upravnu komponentu. U određenim kontekstualnim situacijama koje su stilski obilježene može se realizirati inverzija atributske i upravne komponente prve genitivne veze. U takvim kontekstualnim situacijama realizira se i inverzija rečeničnih članova te se atributska komponenta prve genitivne veze smješta u postpoziciji u odnosu na predikat, a upravna komponenta ostaje u prepoziciji u odnosu na predikat. U takvim razlomljenim genitivnim vezama funkciju atributske komponente obavlja pojam koji predstavlja već otprije ili iz konteksta poznatu informaciju. Inverzija komponenti prve genitivne veze može se realizirati i u imenskim i u glagolskim rečenicama (v. Čaušević, 1996, str. 113; Čaušević & Kerovec, 2021, str. 274).

Kada je riječ o vrsti predikata, u sintaksičkome ustroju turskoga jezika razlikuju se imenske (*isim cümlesi*) i glagolske rečenice (*fiil cümlesi*). Imenske rečenice jesu ishodišne rečenice u kojima funkciju finitnoga predikata obavlja imenska riječ ili pak sintagma. U turskome jeziku razlikuju se dvije vrste imenskih rečenica, i to imenske rečenice s pomoćnim glagolom *imek (biti)* i imenske rečenice s predikativom *var (ima, postoji, nalazi se) / yok (nema, ne postoji, ne nalazi se)*. U imenskim rečenicama s pomoćnim glagolom *imek (biti)* imenski predikat sastoji se od dvije komponente. Jedna je komponenta leksičko jezgro, a druga je

komponenta nenaglašeni oblik kopulativnoga glagola *imek (biti)*, koji se dodaje na leksičko jezgro koje ima funkciju predikatske lekseme ili pak predikatske sintagme (v. Karaağaç, 2011, str. 108; Topal, 2012, str. 650; Karademir, 2015, str. 205; Čaušević & Kerovec, 2021, str. 42–44).

U imenskim rečenicama s predikativom *var (ima, postoji, nalazi se)* funkciju imenskoga predikata ima navedeni predikativ. Takvim se imenskim rečenicama može označavati egzistiranje u prostoru, ali i kategorijalna prisvojnost i pripadnost. U odričnim rečenicama negacijski predikativ *yok (nema, ne postoji, ne nalazi se)* zamjenjuje afirmativni predikativ *var (ima, postoji, nalazi se)* (v. Demir, 2006, str. 450; Çakmak, 2013, str. 464–465; Čaušević & Kerovec, 2021, str. 69–70).

U romanima *Masumiyet Müzesi*, *Kafamda Bir Tuhaflık* i *Kırmızı Saçlı Kadın* bilježi se deset imenskih rečenica u kojima se realizira inverzija rečeničnih članova u okviru koje se atributska komponenta prve genitivne veze smješta u postpoziciji u odnosu na imenski predikat.

(1) *Kalbi kırık Füsün'un...* (MM, str. 139) = Bila je (Fusun) jako povrijeđena. (MN, str. 172) [dosl. Bilo je slomljeno srce Fusun.]

(2) (...) *çoğu Adanalıydı bunların.* (KBT, str. 99) = (...) većina takvih bila je iz Adane. (ČMMG, str. 115) [dosl. (...) većina njih bili su stanovnici Adane.]

(3) *Çoğu babasının kuşağından, sırık taşımaktan omuzları çökmüş, kamburu çıkmış, eski yoğurtçuydu bunların.* (KBT, str. 195) = Većina su bili stari prodavači jogurta iz generacije njegovog oca, pogrbljeni i povijenih ramena od višegodišnjeg nošenja tereta. (ČMMG, str. 227) [dosl. Većina njih bili su iz generacije njegovog oca, stari prodavači jogurta čija su ramena bila pogrbljena i kojima je grba iskočila zbog nošenja tereta.]

(4) *Adı ne babanın?* (KSK, str. 68) = Kako ti se zove otac? (ŽCK, str. 85) [dosl. Šta je ime tvoga oca?]

(5) *Kızları da çoktur onların.* (KSK, str. 129) = Bilo je puno ženskih među njima. (ŽCK, str. 156) [dosl. I njihovih djevojki puno je.]

U primjerima (1), (2), (3), (4) i (5) inverzija rečeničnih članova u okviru koje se atributska komponenta prve genitivne veze smješta u postpoziciji u odnosu na predikat realizira se u

imenskim rečenicama s pomoćnim glagolom *imek (biti)*. U primjeru (1) funkciju imenskoga predikata ima leksema *kirik (slomljen, razbijen, polomljen)*, a funkciju subjekatske sintagme obavlja prva genitivna veza *Füsun'un kalbi (srce Fusun, Fusunino srce)*. U određenim kontekstualnim situacijama prvom genitivnom vezom označava se fizička, biološka ili socijalna pripadnost (v. Čaušević, 1996, str. 113; Čaušević & Kerovec, 2021, str. 238). Može se primijetiti da se sintagmom *Füsun'un kalbi (srce Fusun, Fusunino srce)* iskazuje takva vrsta pripadnosti. U prvoj genitivnoj vezi *Füsun'un kalbi (srce Fusun, Fusunino srce)* upravna komponenta jeste leksema *kalp (srce)*, dok je atributska komponenta vlastita imenica *Füsun (Fusun)*. Vlastite su imenice uvijek referencijalne i određene te se atributskom komponentom navedene prve genitivne veze ukazuje na poznatu informaciju. U primjeru (1) realizira se inverzija komponenti prve genitivne veze i u toj inverziji atributska komponenta smješta se u postpoziciji u odnosu na predikat, dok upravna komponenta ostaje u prepoziciji u odnosu na predikat. Takva se inverzija nerijetko realizira u živom govoru koji je obojen emocionalnim iskazima. Primjer (1) povezuje se s kontekstualnom situacijom u kojoj Zaim saopćava svome prijatelju Kemalu da je Fusun saznala informaciju da on svaku večer vodi ljubav sa svojom zaručnicom Sibel te da ju je ta informacija mnogo povrijedila. Budući da je znao da je Kemal zaljubljen u Fusun, Zaim je bio svjestan činjenice da će ta informacija emotivno utjecati na njegovoga prijatelja. Stoga se inverzijom rečeničnih članova i smještanjem atributske komponente prve genitivne veze u postpoziciji u odnosu na predikat postiže emfatički naboj u okviru kojega se iskazuje određena doza empatije prema Fusun.

U primjeru (2) funkciju imenskoga predikata vrši leksema *Adanalı (stanovnik Adane)*, a funkciju subjekatske sintagme ima prva genitivna veza *bunların çoğu (većina njih / većina takvih)*. U određenim kontekstualnim situacijama prvom genitivnom vezom može se iskazivati izdvajanje jednoga dijela osoba iz skupine ili cjeline (v. Čaušević, 1996, str. 114; Čaušević & Kerovec, 2021, str. 236). U primjeru (2) genitivnom vezom *bunların çoğu (većina njih / većina takvih)*, koja obavlja funkciju subjekatske sintagme, iskazuje se takvo izdvajanje jednoga dijela osoba iz skupine koju u ovoj kontekstualnoj situaciji čine ulični prodavači švercovanih

cigareta. U genitivnoj vezi *bunların çoğu* (*većina njih / većina takvih*) upravna komponenta jeste neodređena zamjenica *çoğu* (*većina, veliki dio*), dok je atributska komponenta pokazna zamjenica *bu* (*ovaj*), koja se navodi u množini i koja se upotrebljava umjesto lične zamjenice trećega lica množine. Pokazne i lične zamjenice uvijek upućuju na referencijalne i određene pojmove, što ukazuje na činjenicu da se atributskom komponentom prve genitivne veze *bunların çoğu* (*većina njih / većina takvih*) upućuje na poznatu informaciju. Kada se pokazne zamjenice upotrebljavaju umjesto ličnih zamjenica, njima se najčešće označava omalovažavajući, potcjenjivački i podrugljivi odnos govornika prema licima koja su nositelji ličnih zamjenica, prvenstveno zato što se upotrebom pokaznih umjesto ličnih zamjenica ignorira imenovanje lica koja su nositelji ličnih zamjenica (v. Bakšić, 2012, str. 78). Primjer (2) povezuje se s kontekstualnom situacijom u kojoj se opisuje Mevludova ljutnja zbog toga što Neriman kupuje cigarete od uličnih prodavača švercovanih cigareta. Upotrebom pokazne zamjenice umjesto lične zamjenice trećega lica množine izražava se omalovažavajući, potcjenjivački i podrugljivi odnos prema tim uličnim prodavačima švercovanih cigareta koji su, zapravo, nositelji pokazne zamjenice koja se upotrebljava umjesto lične zamjenice trećega lica množine. Prebacivanjem atributske komponente prve genitivne veze na posljednje mjesto u rečenici posebno se naglašava ta komponenta, a takvim se naglašavanjem dodatno intenziviraju prijekor i negativni stav prema licima koja su nositelji pokazne zamjenice koja se upotrebljava umjesto lične zamjenice trećega lica množine.

U primjeru (3) funkciju predikatske sintagme ima sintagma *babasının kuşağından, sırık taşımaktan omuzları çökmüş, kamburu çıkmış, eski yoğurtçu* (*stari prodavač jogurta iz generacije njegovog oca, pogubljen i povijenih ramena od višegodišnjeg nošenja tereta*), a funkciju subjektske sintagme vrši prva genitivna veza *bunların çoğu* (*većina njih*), kojom se izražava izdvajanje jednoga dijela osoba iz skupine koju u ovoj kontekstualnoj situaciji čine ulični prodavači jogurta koji su kao gosti došli na svadbu Mevluda i Rajihe. U genitivnoj vezi *bunların çoğu* (*većina njih*) upravna komponenta jeste neodređena zamjenica *çoğu* (*većina, veliki dio*), dok je atributska komponenta pokazna zamjenica *bu* (*ovaj*), koja se navodi u množini i koja se upotrebljava umjesto

lične zamjenice trećega lica množine. Budući da i u ovome primjeru funkciju atributke komponente prve genitivne veze preuzima pokazna zamjenica koja se koristi umjesto lične zamjenice, atributskom se komponentom označava poznata informacija. Primjer (3) povezuje se s kontekstualnom situacijom u kojoj Mevlud analizira ljude koji su kao gosti došli na njegovu svadbu. Upotrebom pokazne zamjenice umjesto lične zamjenice trećega lica množine označava se potcjenjivački i podrugljivi odnos prema siromašnim uličnim prodavačima jogurta koji su kao gosti došli na svadbu. Prebacivanjem atributke komponente prve genitivne veze u postpoziciju u odnosu na predikat naglašava se ta komponenta, a takvim se naglašavanjem dodatno intenzivira potcjenjivački odnos prema licima koja su nositelji pokazne zamjenice koja se koristi umjesto lične zamjenice trećega lica množine, ali se, također, izražava i određena doza samosažaljenja jer i Mevlud dijeli istu sudbinu kao i osobe koje su nositelji pokazne zamjenice koje se upotrebljava umjesto lične zamjenice trećega lica množine.

U primjeru (4) upitna zamjenica *ne (šta)* obavlja funkciju imenskoga predikata, dok funkciju subjekatske sintagme ima prva genitivna veza *babanın adi (ime tvoga oca)*, kojom se označava obično i hijerarhijsko pripadanje. U prvoj genitivnoj vezi *babanın adi (ime tvoga oca)* upravna komponenta jeste leksema *ad (ime, naziv)*, a leksema *baban (tvoj otac)* vrši funkciju atributke komponente. Atributska komponenta ima na sebi prisvojni sufiks za drugo lice jednine koji pokazuje da je to referencijalan i određen pojam. To ukazuje na činjenicu da atributska komponenta prve genitivne veze *babanın adi (ime tvoga oca)* predstavlja poznatu informaciju. Primjer (4) povezuje se s kontekstualnom situacijom u kojoj Džem priznaje ženi crvene kose da mu je otac bio marksist i da su imali mnogo problema zbog očevih ideoloških stavova. Inverzija rečeničnih članova jako se često realizira u upitnim rečenicama, koje se uvrštavaju u modalne rečenice koje su stilski obilježene (v. Čaušević, 1996, str. 466). Takva se inverzija realizira i u primjeru (4) u kojem se atributska komponenta prve genitivne veze smješta na posljednjem mjestu u rečenici. Takvom se inverzijom dodatno intenzivira osjećaj čuđenja, iznenađenosti i radoznalosti govornice nakon sagovornikovoga priznanja da mu je otac bio marksist te da su imali mnogo problema zbog očevih

ideoloških stavova. Inverzijom rečeničnih članova i prebacivanjem atributske komponente prve genitivne veze u postpoziciju u odnosu na predikat iskazuje se i određena doza sažaljenja i empatije prema sagovorniku.

U primjeru (5) funkciju imenskoga predikata ima leksema *çok* (*mnogo, puno*), dok funkciju subjekatske sintagme vrši prva genitivna veza *onların kızları* (*ženske među njima / ženske od njih*). U određenim kontekstualnim situacijama prvom genitivnom vezom može se označavati izdvajanje jedne ili pak više jedinki iz skupine prema kriteriju svojstva ili kvaliteta, a atributska komponenta takvih genitivnih veza uvijek se navodi u množini (v. Čaušević, 1996, str. 114; Čaušević & Kerovec, 2021, str. 236). Izdvajanje više jedinki iz skupine prema kriteriju svojstva izražava se prvom genitivnom vezom *onların kızları* (*ženske među njima / ženske od njih*), koja preuzima funkciju subjekatske sintagme u primjeru (5). U prvoj genitivnoj vezi *onların kızları* (*ženske među njima / ženske od njih*) upravna komponenta jeste leksema *kız* (*djevojčica, djevojka, ženska osoba*), dok je atributska komponenta lična zamjenica trećega lica množine. Lične su zamjenice uvijek referencijalne i određene te atributska komponenta prve genitivne veze *onların kızları* (*ženske među njima / ženske od njih*) predstavlja poznatu informaciju. Primjer (5) povezuje se s kontekstualnom situacijom u okviru koje otac objašnjava svome sinu da je u njegovo vrijeme postojala jedna politička stranka u čijem je radu aktivno učestvovalo mnogo žena, što predstavlja nekonvencionalnu situaciju u sociokulturnoj stvarnosti u kojoj oni egzistiraju. Prebacivanjem atributske komponente prve genitivne veze na posljednje mjesto u rečenici posebno se naglašava ta komponenta, a takvim se naglašavanjem dodatno intenzivira nekonvencionalnost koja se povezuje s osobama koje su nositelji lične zamjenice trećega lica množine koja obavlja funkciju atributske komponente prve genitivne veze koja obavlja funkciju subjekatske sintagme.

(6) (...) *anlamı var mıydı bunun?* (MM, str. 303) = Nije li taj običaj značio ovo? (MN, str. 376) [dosl. Da li je postojalo značenje ovoga?]

(7) (...) *korkuları vardır onun.* (KBT, str. 406) = Toga se on bojavao. (ČMMG, str. 486) [dosl. Njegovi strahovi postoje.]

(8) *Bir de bir başka yanı var konunun.* (KBT, str. 413) = A postoji još nešto. (ČMMG, str. 494) [dosl. A postoji i jedna druga strana teme.]

U primjerima (6), (7) i (8) inverzija rečeničnih članova u okviru koje se atributska komponenta prve genitivne veze smješta u postpoziciji u odnosu na predikat realizira se u imenskim rečenicama s predikativom *var (ima, postoji, nalazi se)* kojima se izražava pripadnost. U primjeru (6) funkciju imenskoga predikata vrši predikativ *var (ima, postoji, nalazi se)*, koji se navodi u upitnome obliku određenoga perfekta. Funkciju subjekatske sintagme preuzima prva genitivna veza *bunun anlamı (značenje ovoga)*, kojom se izražava pripadnost radnje objektu. U toj genitivnoj vezi funkciju upravne komponente ima leksema *anlam (značenje)*, a atributska komponenta jeste pokazna zamjenica *bu (ovaj)*. Pokazne zamjenice uvijek su referencijalne i određene te se atributskom komponentom prve genitivne veze *bunun anlamı (značenje ovoga)* označava poznata informacija. Uočava se da se atributska komponenta smješta u postpoziciji u odnosu na upravnu komponentu te da se ne smješta direktno iza upravne komponente, već se prebacuje skroz iza predikata i zauzima posljednje mjesto u rečenici. To pokazuje da se realizira i inverzija rečeničnih članova. Budući da se upitne rečenice uvrštavaju u skupinu modalnih rečenica, u njima se često realizira inverzija rečeničnih članova. Primjer (6) povezuje se s kontekstualnom situacijom u kojoj se objašnjava ambijent tokom novogodišnjih zabava organiziranih u kući porodice Keskin. Posebna se pažnja posvećuje detaljnom opisu novogodišnje tombole koja se organizirala za djecu. Međutim, toj su se tomboli mnogo radovali i odrasli. U primjeru (6) prebacivanjem atributske komponente subjekatske sintagme u postpoziciju u odnosu na predikat postiže se ekspresivni naboj u okviru kojega se intenzivira osjećaj čuđenja i iznenađenosti činjenicom da se novogodišnjoj tomboli više raduju odrasli nego djeca.

U primjeru (7) funkciju imenskoga predikata ima predikativ *var (ima, postoji, nalazi se)*, a subjekatska sintagma jeste prva genitivna veza *onun korkuları (njegovi strahovi)*, kojom se označava biološka pripadnost. U prvoj genitivnoj vezi *onun korkuları (njegovi strahovi)* funkciju upravne komponente obavlja leksema *korku (strah, briga)*, dok lična zamjenica trećega lica

jednine preuzima funkciju atributske komponente. Budući da su lične zamjenice uvijek referencijalne i određene, atributska komponenta prve genitivne veze *onun korkuları (njegovi strahovi)* predstavlja poznatu informaciju. Primjer (7) povezuje se s kontekstualnom situacijom u kojoj se Samiha ljuti na Mevluda jer je primijetila da on izbjegava spominjati bilo kakve činjenice koje bi poznanike mogle podsjetiti na to da je on Samihi pisao ljubavna pisma koja je greškom slao njenoj sestri Rajihi. Takvo Mevludovo ponašanje uvjerilo je Samihu da se on plaši i ustručava toga da bi se poznanici mogli sjetiti toga nesvakidašnjeg događaja u vezi sa slanjem ljubavnih pisama. Prebacivanjem atributske komponente prve genitivne veze u postpoziciju u odnosu na predikat posebno se naglašava ta komponenta, a takvim se naglašavanjem postiže emfatički naboj kojim se dodatno intenziviraju osjećaji prijekora i ljutnje prema osobi koja je nositelj lične zamjenice trećega lica jednine, koja vrši funkciju posebno naglašene atributske komponente prve genitivne veze.

U primjeru (8) predikativ *var (ima, postoji, nalazi se)* vrši funkciju imenskoga predikata, a funkciju subjektske sintagme ima prva genitivna veza *konunun bir başka yanı (jedna druga strana teme)*, kojom se iskazuje odnos dijela prema cjelini. Budući da je prva genitivna veza slobodna sintagma, atributska i upravna komponenta mogu formirati nove sintagme udružujući se sa svojim zasebnim determinatorima. Na taj način sintagma *bir başka yan (jedna druga strana)* preuzima funkciju upravne komponente prve genitivne veze koja u primjeru (8) obavlja funkciju subjektske sintagme. U toj prvoj genitivnoj vezi leksema *konu (tema, predmet)* vrši funkciju atributske komponente i predstavlja već spomenutu i otprije poznatu informaciju. U kontekstualnoj situaciji navedenoj u primjeru (8) Sulejman svome rođaku i prijatelju Mevludu priznaje da se u prošlosti loše ponašao prema njemu te prihvata krivicu za određene događaje iz prošlosti. Inverzijom rečeničnih članova i prebacivanjem atributske komponente prve genitivne veze na posljednje mjesto u rečenici postiže se ekspresivni naboj kojim se dodatno intenzivira priznavanje i prihvatanje krivice za određene postupke i događaje iz prošlosti.

(9) *Bu kötü düşmanlarla hiç ilgisi yoktur onun.* (KBT, str. 109) = Nema on ništa s tim dušmanima. (ČMMG, str. 127) [dosl. Ne postoji nikakva njegova veza s tim lošim dušmanima.]

(10) *İyi bir evlilik yapacak parası (...) yoktu evladımın.* (KSK, str. 187) = Moj sin nije imao (...) novac koji bi mu osigurao dobru ženidbu. (ŽCK, str. 222) [dosl. Ne postoji moga sina novac koji bi napravio jedan kvalitetan brak.]

U primjerima (9) i (10) inverzija rečeničnih članova u okviru koje se atributska komponenta prve genitivne veze prebacuje na posljednje mjesto u rečenici realizira se u imenskim rečenicama s predikativom *yok* (*nema, ne postoji, ne nalazi se*) kojima se iskazuje nepripadnost. U primjeru (9) predikativ *yok* (*nema, ne postoji, ne nalazi se*) ima funkciju imenskoga predikata, dok prva genitivna veza *onun bu kötü düşmanlarla hiç ilgisi* (*njegova nikakva veza s tim lošim dušmanima*) preuzima funkciju subjekatske sintagme. Sintagma *bu kötü düşmanlarla hiç ilgi* (*njegova nikakva veza s tim lošim dušmanima*) jeste upravna komponenta prve genitivne veze, koja u primjeru (9) obavlja funkciju subjekatske sintagme, dok lična zamjenica trećega lica jednine vrši funkciju atributske komponente. Lične zamjenice uvijek su referencijalne i određene te atributska komponenta navedene prve genitivne veze predstavlja poznatu informaciju. U kontekstualnoj situaciji koja se navodi u primjeru (9) Korkut optužuje rođaka Mevluda da se druži s ideološkim protivnicima te da saraduje s ljudima s kojima je njihova porodica u neprijateljskim odnosima. Tetka Safija pokušava zaštititi Mevluda iskazujući određenu dozu empatije i sažaljenja. Inverzijom komponenti prve genitivne veze i prebacivanjem atributske komponente u postpoziciju u odnosu na predikat dodatno se intenzivira osjećaj sažaljenja i empatije prema osobi koja je nositelj lične zamjenice trećega lica jednine koja preuzima funkciju atributske komponente prve genitivne veze koja ima funkciju subjekatske sintagme.

U primjeru (10) funkciju imenskoga predikata obavlja predikativ *yok* (*nema, ne postoji, ne nalazi se*), a funkciju subjekatske sintagme vrši prva genitivna veza *evladımın iyi bir evlilik yapacak parası* (*moga sina novac koji bi osigurao dobru ženidbu*). Prvom genitivnom vezom može se iskazivati materijalno pripadanje po vlasništvu (v. Čaušević 1996, str. 113; Čaušević & Kerovec, 2021, str. 238), a takva se prisvojnost odnosno vlasništvo izražava prvom genitivnom vezom *evladımın iyi bir evlilik yapacak parası* (*moga sina novac koji bi osigurao dobru ženidbu*), koja preuzima funkciju subjekatske sintagme u primjeru (10). U prvoj

genitivnoj vezi *evladımın iyi bir evlilik yapacak parası (moga sina novac koji bi osigurao dobru ženidbu)* upravna komponenta jeste sintagma *iyi bir evlilik yapacak para (novac koji bi osigurao dobru ženidbu)*, dok je atributska komponenta leksema *evladım (moj sin)*. Atributska komponenta ima na sebi prisvojni sufiks za prvo lice jednine kojim se pokazuje da je atributska komponenta referencijalna i određena te da predstavlja poznatu informaciju. Primjer (10) povezuje se s kontekstualnom situacijom u kojoj majka okrivljuje samu sebe jer svome sinu nije uspjela osigurati adekvatne uvjete za kvalitetan život. Majka priznaje i prihvata krivicu i zbog toga što svome sinu nije uspjela obezbijediti adekvatne uvjete za zasnivanje porodice. Inverzijom rečeničnih članova i prebacivanjem atributske komponente prve genitivne veze na posljednje mjesto u rečenici posebno se naglašava ta komponenta, a takvim se naglašavanjem dodatno intenzivira osjećaj sažaljenja i empatije prema osobi koja je nositelj atributske komponente prve genitivne veze koja ima funkciju subjektske sintagme.

Inverzija komponenti prve genitivne veze u glagolskim rečenicama

U gramatičkoj strukturi turskoga jezika u skupinu glagolskih rečenica uvrštavaju se ishodišne rečenice u kojima funkciju finitnoga predikata obavlja glagolski oblik koji se izražava ličnim glagolskim oblikom i koji je obilježen gramatičkim kategorijama lica i broja (v. Erkul, 2004, str. 407; Banguoğlu, 2011, str. 532–533; Özkan & Sevinçli, 2013, str. 157). U romanima koji su bili predmet analize evidentira se pet glagolskih rečenica u kojima se realizira inverzija rečeničnih članova u okviru koje se atributska komponenta prve genitivne veze smješta u postpoziciji u odnosu na predikat.

(11) Ama bir yıla kadar *hiçbir değeri kalmayacaktı o kâğıdın*. (KBT, str. 128) = Ionako za nekoliko godina taj papir ne bi imao nikakvu vrijednost. (ČMMG, str. 150) [dosl. Ali, u periodu do jedne godine nikakva vrijednost onog papira ne bi trebala ostati.]

(12) (...) onun da hiç itiraz etmeden, memnuniyetle ve bir kulağı da içerdeki bebekte hizmet etmesi *huzurunu* kaçıyordu

Mevlut'un. (KBT, str. 417) = Uznemiravalo ga je (Mevluda) to što je ona morala (...) služiti bez pogovora neprestano osluškujući bebu. (ČMMG, str. 498) [dosl. To što je ona služila bez pogovora, sa zadovoljstvom i osluškujući bebu, rastjerivalo je Mevludov spokoj.]

(13) *Mevlut hâlâ adımı bilmiyordu onun.* (KBT, str. 419) = Mevlud mu još uvijek nije znao ime. (ČMMG, str. 501) [dosl. Mevlud još uvijek nije znao njegovo ime.]

(14) *Nesini seviyorsun onun?* (KBT, str. 148) = Šta ti se sviđa kod nje? (ČMMG, str. 172) [dosl. Šta njeno voliš?]

(15) *Kalbini kırık çocuğün.* (MM, str. 120) = Povrijedili smo mladića. (MN, str. 150) [dosl. Slomile smo srce mladića.]

U primjerima (11), (12), (13), (14) i (15) inverzija rečeničnih članova u okviru koje se atributska komponenta prve genitivne prebacuje na posljednje mjesto u rečenici realizira se u glagolskim rečenicama. U primjeru (11) funkciju predikata obavlja glagol *kalmak* (*ostajati / ostati*), koji se navodi u odričnome obliku trećega lica jednine futura perfekta, a postpozicijska skupina *bir yıla kadar* (*do jedne godine*) vrši funkciju adverbijalne odredbe vremena. Funkciju subjekatske sintagme ima prva genitivna veza *o kâğıdın hiçbir değeri* (*nikakva vrijednost onog papira*), čija se atributska komponenta prebacuje u postpoziciju u odnosu na predikat. U određenim kontekstualnim situacijama prvom genitivnom vezom može se označavati izdvajanje jednoga od svojstava svoga nositelja (v. Čaušević, 1996, str. 113; Čaušević & Kerovec, 2021, str. 236). Takvo izdvajanje jednoga od svojstava iskazuje se prvom genitivnom vezom *o kâğıdın hiçbir değeri* (*nikakva vrijednost onog papira*), u kojoj je upravna komponenta sintagma *hiçbir değer* (*nikakva vrijednost*), dok je atributska komponenta sintagma *o kâğıt* (*onaj papir*). U sintagmi *o kâğıt* (*onaj papir*) pokazna zamjenica koristi se u atributskoj funkciji ukazujući na činjenicu da je leksema *kâğıt* (*papir*) referencijalan i određen pojam. To pokazuje da atributska komponenta prve genitivne veze *o kâğıdın hiçbir değeri* (*nikakva vrijednost onog papira*) predstavlja već spomenutu i otprije poznatu informaciju. Primjer (11) povezuje se s kontekstualnom situacijom u kojoj Hasan ubjeđuje svoga brata Mustafu da nikakvu vrijednost nema dokument u vezi sa zajedničkim vlasništvom nad parcelom koju je Hasan prodao uzevši sav novac sebi. Prebacivanjem atributske komponente prve

genitivne veze na posljednje mjesto u rečenici posebno se naglašava ta komponenta, a takvim se naglašavanjem postiže određeni emfatički naboj u okviru kojega se intenzivira ništavnost dokumenta koji je, zapravo, atributska komponenta prve genitivne veze koja obavlja funkciju subjekatske sintagme.

U primjeru (12) funkciju predikata vrši glagol *kaçırmak* (*tjerati / otjerati, rastjerivati / rastjerati*), koji je u potvrdnome obliku trećega lica jednine imperfekta na *-(I)yordu*, a funkciju subjekatske sintagme ima imenska skupina *onun da hiç itiraz etmeden, memnuniyetle ve bir kulağı da içerideki bebekte hizmet etmesi* (*to što je ona služila bez pogovora, sa zadovoljstvom i osluškujući bebu*). Funkciju objekatske sintagme preuzima prva genitivna veza *Mevlut'un huzuru* (*Mevludov spokoj*), kojom se izražava biološka pripadnost i čija se atributska komponenta prebacuje na posljednje mjesto u rečenici. U prvoj genitivnoj vezi *Mevlut'un huzuru* (*Mevludov spokoj*) upravna komponenta jeste leksema *huzur* (*spokoj, mir*), dok je atributska komponenta vlastita imenica *Mevlut* (*Mevlud*). Vlastite imenice uvijek su referencijalne i određene te se atributskom komponentom prve genitivne veze *Mevlut'un huzuru* (*Mevludov spokoj*) ukazuje na poznatu informaciju. Primjer (12) povezuje se s kontekstualnom situacijom u kojoj se opisuje Mevludova zabrinutost jer mu kćerka Fevzija, uprkos tome što se nedavno porodila, mora naporno raditi izvršavajući obaveze majke i domaćice. Prebacivanjem atributske komponente prve genitivne veze u postpoziciju u odnosu na predikat postiže se određeni emfatički naboj u okviru kojega se intenzivira Mevludova zabrinutost te se iskazuje i određena doza sažaljenja i empatije prema Mevludu.

U primjeru (13) funkciju predikata obavlja glagol *bilmek* (*znati*), koji se navodi u odričnome obliku trećega lica jednine imperfekta na *-(I)yordu*, a funkciju subjekta vrši vlastita imenica *Mevlut* (*Mevlud*). Funkciju objekatske sintagme ima prva genitivna veza *onun adı* (*njegovo ime*), kojom se označava obično i hijerarhijsko pripadanje i čija se atributska komponenta prebacuje u postpoziciju u odnosu na predikat. U prvoj genitivnoj vezi *onun adı* (*njegovo ime*) upravna komponenta jeste leksema *ad* (*ime, naziv*), dok je atributska komponenta lična zamjenica trećega lica jednine. Lične su zamjenice uvijek referencijalne i određene te se atributskom komponentom prve genitivne veze *onun adı* (*njegovo*

ime) upućuje na poznatu informaciju. Primjer (13) povezuje se s kontekstualnom situacijom u kojoj se ukazuje na činjenicu da se Mevlud ne može sjetiti imena poznanika iz djetinjstva koji je uvijek živio jako teško i na rubu teškoga siromaštva. Inverzijom rečeničnih članova i prebacivanjem atributske komponente prve genitivne veze na posljednje mjesto u rečenici ostvaruje se određeni emfatički naboj u okviru kojega se označava iznenađenje i čuđenje jer se Mevlud ne može sjetiti imena poznanika iz djetinjstva te se iskazuje i određena doza sažaljenja i empatije prema osobi koja je nositelj lične zamjenice trećega lica jednine koja obavlja funkciju atributske komponente prve genitivne veze koja vrši funkciju objekatske sintagme.

U primjeru (14) funkciju predikata ima glagol *sevmek* (*voljeti / zavoljeti*), koji stoji u potvrdnome obliku trećega lica jednine prezenta na *-(I)yor*, a funkciju subjekta obavlja lična zamjenica drugoga lica jednine. Funkciju objekatske sintagme preuzima prva genitivna veza *onun nesi* (*šta njeno*), kojom se označava izdvajanje jednoga od svojstava i čija se atributska komponenta prebacuje na posljednje mjesto u rečenici. U prvoj genitivnoj vezi *onun nesi* (*šta njeno*) upravna komponenta jeste upitna zamjenica *ne* (*šta*), dok je atributska komponenta lična zamjenica trećega lica jednine. Budući da su lične zamjenice uvijek referencijalne i određene, atributska komponenta prve genitivne veze *onun nesi* (*šta njeno*) predstavlja poznatu informaciju. Bez obzira na to što se u primjeru (14) predikat navodi u potvrdnome obliku, primjećuje se da se u navedenoj rečenici pitanje oblikuje pomoću upitne zamjenice *ne* (*šta*), koja vrši funkciju upravne komponente prve genitivne veze koja ima funkciju objekatske sintagme. Stoga se navedena rečenica uvrštava u skupinu upitnih rečenica koje sadrže posebna pitanja koja se oblikuju pomoću upitnih zamjenica i upitnih priloga. U takvim se upitnim rečenicama ne postavlja pitanje u vezi s tačnošću ili netačnošću rečenice kao cjeline, već se postavlja pitanje u vezi s nepoznatim dijelom obavijesti (v. Čaušević, 2018, str. 107). I upitne rečenice koje sadrže posebna pitanja uvrštavaju se u skupinu modalnih rečenica. Stoga se i u takvim upitnim rečenicama nerijetko realizira inverzija rečeničnih članova. Primjer (14) povezuje se s kontekstualnom situacijom u kojoj Ferhat pomaže svome najboljem prijatelju Mevludu da napiše ljubavno pismo djevojci u koju se zaljubio. Ferhat je iznenađen jer prijatelj traži od

njega da mu pruži pomoć u sastavljanju ljubavnoga pisma, ali je, također, i jako radoznao te želi saznati sve detalje u vezi s osjećajima koje njegov prijatelj gaji prema djevojci u koju se zaljubio. Inverzijom rečeničnih članova i prebacivanjem atributske komponente prve genitivne veze na posljednje mjesto u rečenici dodatno se intenzivira ta iznenađenost i radoznalost.

U primjeru (15) funkciju predikata obavlja glagol *kırmak* (*razbijati / razbiti, lomiti / slomiti*), koji se navodi u potvrdnome obliku prvoga lica množine određenoga perfekta, a funkciju subjekta vrši lična zamjenica prvoga lica množine. Funkciju objekatske sintagme preuzima prva genitivna veza *çocuğun kalbi* (*srce mladića*), kojom se označava biološka pripadnost i čija se atributska komponenta smješta u postpoziciji u odnosu na predikat. U prvoj genitivnoj vezi *çocuğun kalbi* (*srce mladića*) upravna komponenta jeste leksema *kalp* (*srce*), dok je atributska komponenta leksema *çocuk* (*dijete, dječak, mladić*), koja je već ranije spomenuta i predstavlja poznatu informaciju. Primjer (15) povezuje se s kontekstualnom situacijom u kojoj Sibel prihvata i priznaje krivicu jer je sa svojom prijateljicom Nurdžihan povrijedila Mehmeta, koji je došao kao gost na njene zaruke. Inverzijom rečeničnih članova i prebacivanjem atributske komponente prve genitivne veze na posljednje mjesto u rečenici postiže se emfatički naboj u okviru kojega se priznaje i prihvata krivica te se pokazuje i određena doza empatije prema osobi koja se imenuje atributskom komponentom prve genitivne veze koja ima funkciju objekatske sintagme.

Zaključak

U radu su analizirane kontekstualne situacije u kojima se realizira inverzija atributske i upravne komponente prve genitivne veze. Analiza primjerâ iz romanâ *Masumiyet Müzesi*, *Kafamda Bir Tuhaflık* i *Kırmızı Saçlı Kadın* pokazala je da se inverzija komponenti prve genitivne veze može realizirati i u imenskim i u glagolskim rečenicama. U analizi se moglo vidjeti da se u svim primjerima inverzija komponenti prve genitivne veze realizira tako što se atributska komponenta prebacuje u postpoziciju u odnosu na predikat, odnosno na posljednje mjesto u rečenici, dok upravna

komponenta ostaje u prepoziciji u odnosu na predikat. U svim analiziranim primjerima atributska komponenta razlomljene prve genitivne veze jeste poznata informacija. U analizi se, također, moglo primijetiti da su stilski obilježene sve kontekstualne situacije u kojima se atributska komponenta prve genitivne veze prebacuje na posljednje mjesto u rečenici. Analizirani primjeri ukazali su na činjenicu da se u određenim kontekstualnim situacijama prebacivanjem atributske komponente prve genitivne veze na posljednje mjesto u rečenici postiže emfatički naboj u okviru kojega se dodatno intenzivira osjećaj sažaljenja i empatije. Analiza je pokazala da se inverzijom komponenti prve genitivne veze može ostvariti i ekspresivni naboj u kojem se intenzivira osjećaj čuđenja, iznenađenosti i radoznalosti. Moglo se vidjeti da se smještanjem atributske komponente prve genitivne veze u postpoziciji u odnosu na predikat može intenzivirati osjećaj prijekora i ljutnje. U analiziranim primjerima moglo se uočiti da se u određenim kontekstualnim situacijama smještanjem atributske komponente prve genitivne veze na posljednje mjesto u rečenici posebno naglašava priznavanje i prihvatanje krivice za određene događaje iz prošlosti. I na kraju, u analizi se moglo primijetiti da se inverzijom komponenti prve genitivne realizira i emfatički naboj u kojem se naglašava potcjenjivački i podrugljivi odnos.

Izvori

- ČMMG: Pamuk, O. (2015). *Čudne misli u mojoj glavi* (s turskoga prevele Sabina Bakšić i Alena Čatović). Sarajevo: Buybook
- KBT: Pamuk, O. (2014). *Kafamda bir tuhaflık*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- KSK: Pamuk, O. (2016). *Kırmızı saçlı kadın*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- MM: Pamuk, O. (2008). *Masumiyet müzesi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- MN: Pamuk, O. (2019). *Muzej nevinosti* (s turskoga preveli Ekrem Čaušević i Kerima Filan). Sarajevo: Buybook
- ŽCK: Pamuk, O. (2016). *Žena crvene kose* (s turskoga prevele Sabina Bakšić i Alena Čatović). Sarajevo: Buybook

Literatura

- Atabay, N., Özel, S. & Çam, A. (1981). *Türkiye Türkçesinin sözdizimi*. Ankara: Türk Dil Kurumu
- Bakšić, S. (2012). *Strategije učtivosti u turskom jeziku*. Sarajevo: Filozofski fakultet u Sarajevu
- Banguoğlu, T. (1979). *Ana hatlarıyla Türk grameri: Kılavuz kitap*. İstanbul: Dergâh Yayınları
- Banguoğlu, T. (2011). *Türkçenin grameri* (9. baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu
- Baydar, T. & Ertane Baydar, A. S. (2018). İsim tamlamaları üzerine. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (34), 73–90
- Bayrakdaroğlu, E. (1966). Devrik cümle hastalığı. *Türk Dili İçin*, S. 3, 66–73
- Benzer, A. (2012). Belirtili ad tamlamasında iyelik ve ilgi eki yanılıgısı. *Turkish Studies*, 7 (4), 1051–1061
- Bilgegil, M. K. (1982). *Türkçe dil bilgisi*. İstanbul: Dergâh Yayınları
- Ceylan, İ. & Mete, F. (2018). Türkçe kuralsız (devrik) cümle yapısının graf çizimler ile gösterilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33 (3), 631–643
- Čaušević, E. (1996). *Gramatika suvremenoga turskog jezika*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada
- Čaušević, E. (2018). *Ustroj, sintaksa i semantika infinitivnih glagolskih oblika u turskom jeziku: Turski i hrvatski jezik u usporedbi i kontrastiranju*. Zagreb: Ibis grafika
- Čaušević, E. & Kerovec, B. (2021). *Turski i hrvatski u usporedbi i kontrastiranju: Sintagma i jednostavna rečenica*. Zagreb: Ibis grafika
- Çakmak, S. (2013). ‘Var’ ve ‘yok’ sözcüklerinin morfolojik kimliği. *Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (4), 463–471
- Demir, C. (2007). Türkiye Türkçesi gramerlerinde isim tamlaması sorunu ve bir tasnif denemesi. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 7 (1), 27–54

- Demir, T. (2006). *Türkçe dilbilgisi*. Ankara: Kurmay Kitap Yayın Dağıtım
- Dizdaroğlu, H. (1976). *Tümce bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu
- Duman, M. (2003). Devrik cümle ve Vasiyetname'deki örnekleri üzerine. *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Cilt: 30, 209–223
- Ediskun, H. (1960). Devrik cümle üzerine bir araştırma. *Türk Dili*, 9 (10), 193–197
- Eker, S. (2005). *Çağdaş Türk dili*. Ankara: Grafiker Yayınları
- Ergin, M. (1980). *Türk dil bilgisi* (5. baskı). İstanbul: Boğaziçi Yayınları
- Erkul, R. (2004). *Cümle ve metin bilgisi*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Karaağaç, G. (2011). *Türkçenin söz dizimi*. İstanbul: Kesit Yayınları
- Karademir, F. (2015). Türkçede isim cümlesi ve alabildiği öğeler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (41), 204–219
- Karahan, L. (2010). *Türkçede söz dizimi* (15. baskı). Ankara: Akçağ Yayınları
- Karaörs, M. (1993). *Türkçenin söz dizimi ve cümle tahlilleri*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Basımevi
- Küçük, S., Avcı, Y. & Şengül, E. (2017). Toplumun devrik cümle hakkındaki düşüncesi ve nesirde devrik cümlelerin yeri. *Journal of History Culture and Art Research*, 6 (6), 542–555
- Özkan, M. & Sevinçli, V. (2013), *Türkiye Türkçesi söz dizimi*, İstanbul: Akademik Kitaplar
- Topal, E. (2012). Türkçede ek fiil (-İ) üzerine düşünceler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (2), 649–654

**INVERSION OF COMPONENTS OF THE FIRST
GENITIVE CASE IN THE NOVELS *MASUMİYET
MÜZESİ, KAFAMDA BİR TUHAFLIK* AND *KIRMIZI
SAÇLI KADIN***

Edina Solak, PhD

Mirza Bašić, PhD

Azra Livadić, MA

Abstract

The inverted word order is a stylistic marker in Turkish language, indicating that inversion of sentence elements occurs in contextually and stylistically marked situations. This paper examines contextual situations where the inversion of components of the first genitive case is applied. The analysis is based on examples found in the novels *Masumiyet Müzesi*, *Kafamda Bir Tuhaflık* and *Kırmızı Saçlı Kadın* by Orhan Pamuk. The first part of paper discusses contextual situations where the attributive component of the first genitive case is transferred to a postposition relative to the nominal predicate. The second part of the paper analyzes examples where the attributive component of the first genitive case is transferred to the postposition relative to the verbal predicate. The primary objective of the paper is to analyze the grammatical and semantical features of inverted sentences in which the attributive component of the first genitive case is transferred to the final position in the sentence. Such analysis contributes to better understanding of contextual situations where the inversion of components of first genitive case occurs and provides a good foundation and starting point for further research on the inversion of sentence elements in Turkish language.

Key words: Turkish language, first genitive case, inverted word order, nominal predicate, verbal predicate